

de federale **Ombudsman**

een brug tussen burger en overheid

TUSSENTIJD'S VERSLAG

3DE KWARTAAL 2009

Inleiding

Sinds eind april 2009 weigert het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil) systematisch opvang aan minderjarigen in staat van behoefte die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven. Enkel na beschikking van de rechtbank en na tussenkomst van de federale Ombudsman wijkt Fedasil hiervan af in individuele gevallen. Aangezien dit een ernstige inbreuk uitmaakt op de fundamentele rechten van het kind, heeft de federale Ombudsman twee aanbevelingen gedaan: de eerste werd op 29 juli 2009 gericht aan Fedasil, de tweede op 31 juli 2009 aan de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding. Ook na de aanbevelingen van de federale Ombudsman blijft Fedasil de opvang weigeren aan die minderjarigen.

Deze handelwijze komt neer op:

- machtoverschrijding, met name het wetens en willens niet toepassen van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen (de Opvangwet);
- het invoeren van een rechtstreekse discriminatie tussen begunstigden van de Opvangwet: families in de asielprocedure enerzijds en families in illegaal verblijf die niet in staat zijn om tegemoet te komen aan de behoeften van hun kinderen anderzijds;
- het creëren – bewust en met kennis van zaken – van een onmenselijke en vernederende situatie voor de betrokken kinderen en hun ouders die indruist tegen artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en tegen het Verdrag inzake de Rechten van het Kind door hen aan hun lot over te laten.

Zowel voor de rechtbank als bij de federale Ombudsman roept Fedasil overmacht in om zijn illegaal optreden te verantwoorden. Fedasil betwist niet dat de kinderen samen met hun ouders in principe recht hebben op materiële hulp en opvang, maar stelt dat het Agentschap die niet kan toekennen wegens overmacht, en meer bepaald wegens een totale verzadiging van de opvangstructuren.

De Arbeidsrechtbank te Brussel zetelend in kortgeding, zegt hierover *dat Fedasil in deze zaak prima facie geen overmacht aantoot*.

Wij willen hier aan toe voegen dat het beschamend is en een democratische rechtsstaat onwaardig, dat de overheid overmacht inroept om zichzelf te verschonen voor een aantasting van de mensenrechten en de kinderrechten en het niet toepassen van de wet.

Machtsoverschrijding

De Opvangwet definieert de materiële hulp als *de hulp die verleend wordt door het Agentschap of de partner binnen een opvangstructuur en die met name bestaat uit huisvesting, voedsel, kleding, medische, maatschappelijke en psychologische begeleiding en de toekenning van een dagvergoeding. Zij omvat eveneens de toegang tot juridische bijstand, de toegang tot diensten als tolkdiensten of opleidingen, evenals de toegang tot een programma voor vrijwillige terugkeer*.

In het toepassingsgebied van de wet wordt uitdrukkelijk gestipuleerd dat het recht op materiële hulp eveneens geldt voor personen bedoeld in artikel 60 van de wet.

Dit artikel luidt als volgt:

Het Agentschap is belast met de toekenning van de materiële hulp aan minderjarigen die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven en van wie de staat van behoeftigheid door een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is vastgesteld, wanneer de ouders niet in staat zijn om hun onderhoudsplicht na te komen.

Deze materiële hulp wordt toegekend binnen de opvangstructuren die door het Agentschap worden beheerd....

Daarenboven bepaalt de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn dat, voor een vreemdeling jonger dan 18 jaar die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft, de maatschappelijke hulp beperkt wordt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind. Die hulp wordt uitsluitend verstrekt in een federaal opvangcentrum en de aanwezigheid in het centrum van de ouders of van de personen die het ouderlijk gezag over het kind uitoefenen, wordt gewaarborgd.

De wetgeving voorziet voor deze minderjarigen dus enkel en alleen in materiële hulp verstrekt door Fedasil binnen zijn opvangstructuren. Er is in geen andere vorm van hulp voorzien. Het weigeren van de opvang, in de wetenschap dat het gaat om minderjarigen, van wie nota bene de staat van behoefte is vastgesteld door een OCMW en voor wie er geen alternatief bestaat, kan niet anders dan als een vorm van machtsoverschrijding beschouwd worden, ook al is de verzadiging van het opvangnetwerk een feit. De normaal zorgvuldig en voorzichtige administratieve overheid die in dezelfde omstandigheden verkeert, zou deze kinderen niet aan hun lot overlaten maar zou zoeken naar andere oplossingen voor de verzadiging, die niet ten koste van de kinderen gaan.

Rechtstreekse discriminatie

Voorts werden ook de andere categorieën begunstigen (asielzoekers voor het grootste deel) geconfronteerd met de verzadiging van het netwerk. Het niet toekennen van de opvang aan de asielzoekers is strijdig met de Europese opvangrichtlijn en de internationale normen die de bescherming van de kandidaat vluchtelingen als oogmerk hebben. Toch heeft Fedasil ook aan 97 onder hen, in de loop van de maand juli 2009, opvang geweigerd. Het merendeel van deze groep heeft vervolgens een opvangplaats gekregen als gevolg van collectieve gerechtelijke procedures. De overige 20 hebben een opvangplaats gekregen de dag nadat ze zich aangeboden hadden. Sindsdien en tot midden september weigerde Fedasil geen opvang meer aan asielzoekers. Wanneer er voor hen geen plaats was in het netwerk, werden ze door Fedasil in hotels gehuisvest.

De Opvangwet voorziet in bijzondere omstandigheden, zoals de verzadiging van het opvangnetwerk, nochtans in een alternatief voor de opvang in een open centrum: het niet toekennen van een verplichte plaats van inschrijving (code 207) aan de asielzoekers, zodat er financiële bijstand verleend kan worden door een OCMW. In april 2009 heeft Fedasil die bepaling gedurende een paar dagen toegepast maar is daar op vraag van de voogdijminister onmiddellijk mee gestopt. De hiervoor opgegeven reden is het vermijden van een

aanzuigeffect dat verbonden is aan het verlenen van financiële hulp aan net aangekomen asielzoekers.

Het verlenen van opvang aan een categorie begunstigten van de Opvangwet, met name de families in de asielprocedure, en het weigeren van opvang aan een andere categorie, met name families in illegaal verblijf waarvan de kinderen in staat van behoefte zijn, is een schoolvoorbeeld van discriminatie. Deze discriminatie is des te onrechtvaardiger en schokkender als men weet dat er voor de asielzoekers een wettelijk alternatief bestaat dat hun rechten niet schaadt en dat de fundamentele rechten van de kinderen uit families in illegaal verblijf bij gebrek aan wettelijk alternatief geschonden worden.

Het creëren van een onmenselijke en vernederende situatie die indruist tegen het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en het Kinderrechtenverdrag

Artikel 3 van EVRM verbiedt elke onmenselijke of vernederende behandeling.

Op basis van artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag moet het hogere belang van het kind de voornaamste overweging zijn bij alle beslissingen die het aanbelangt.

Om tegemoet te komen aan de verplichtingen die deze normen opleggen aan de Lidstaten, heeft de Belgische wetgever bepaald dat de minderjarige vreemdelingen die met hun gezin illegaal op het grondgebied verblijven en waarvan de staat van behoefte is vastgesteld, recht hebben op een opvangplaats in een open centrum.

Hen deze opvangplaats weigeren, komt neer op het weigeren van elke vorm van bijstand waarop zij recht hebben, ondermeer wat betreft huisvesting, voeding, kleding en gezondheidszorgen.

Deze weigering is manifest in strijd met de hierboven vermelde internationale normen en met de Belgische wet.

Het volstaat niet om de internationale engagementen die België is aangegaan inzake de eerbiediging van de mensenrechten en de rechten van het kind om te zetten in nationale wetgeving. Die wetgeving moet ook effectief worden toegepast.

Cijfergegevens over de weigering van opvang aan minderjarigen in staat van behoefte die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven

Op het ogenblik van de aanbeveling aan Fedasil, op 29 juli 2009, was de opvangcapaciteit van Fedasil nog altijd ontoereikend, ondanks een reeks maatregelen die genomen werden om de toestand te verbeteren. Sinds eind april 2009 had Fedasil de opvang – waarop ze recht hadden – geweigerd aan 262 kinderen behorend tot 107 gezinnen.

Augustus 2009: de structurele problemen blijven

In augustus 2009 heeft Fedasil nog eens de opvang geweigerd aan 79 kinderen behorend tot 32 gezinnen. In het totaal gaat het dus eind augustus om 341 kinderen behorend tot 139 gezinnen.

Fedasil antwoordde op de officiële aanbeveling van de federale Ombudsman dat het beseft dat de weigering om gezinnen in illegaal verblijf sinds eind april 2009 op te vangen, die gezinnen en de kinderen in 't bijzonder, in een heel precare situatie plaatst. Concreet is het voor Fedasil wegens het plaatsgebrek nog altijd onmogelijk om in huisvesting te voorzien.

In een brief van 17 september 2009 stelt de Staatssecretaris met de federale Ombudsman vast dat de huidige situatie onaanvaardbaar is in een staat die partij is bij het Kinderrechtenverdrag. Hij heeft Fedasil daarom opgedragen om een specifiek opvangtraject voor deze families uit te werken. Om zo snel mogelijk tegemoet te kunnen komen aan de bijzondere plicht tot bescherming van deze minderjarigen en om de opvang te kunnen garanderen aan alle begunstigden van de opvang zonder onderscheid, werden een aantal operationele maatregelen genomen ter verhoging van de opvangcapaciteit. De Staatssecretaris verduidelijkt dat er, waarschijnlijk uit vrees voor een aanzuigeffect, binnen de regering momenteel geen consensus is om financiële hulp toe te kennen aan net aangekomen asielzoekers.

Bij het schrijven van dit tussentijdse verslag berichtte de pers over de aantallen asielzoekers die tijdelijk in hotels gehuisvest werden (meer dan duizend). De weerslag van de maatregelen die genomen werden om de toestand te verbeteren laat op zich wachten.

Het huidige "antwoord" op de verzadiging van het netwerk houdt in dat er een tijdelijke oplossing wordt gezocht voor de asielzoekers. Bovendien is er voor de asielzoekers een wettelijk alternatief voor de materiële opvang: er zou hen tijdelijk financiële steun kunnen worden toegekend. Voor de gezinnen in illegaal verblijf wordt momenteel geen enkele oplossing voorgesteld. De onmogelijkheid om deze families op te vangen die momenteel door Fedasil wordt ingeroepen is dus allerm minst het gevolg van een onvoorzienbare en onvermijdbare situatie, maar is het gevolg van de beslissing van de overheid om al dan niet gebruik te maken van de materiele en wettelijke middelen waarover zij beschikt om haar opdracht uit te voeren. Momenteel treft deze beslissing ten volle een categorie van kwetsbare mensen – kinderen van gezinnen in illegaal verblijf – die in een extreem precare situatie terechtkomen. De federale Ombudsman is genoodzaakt om de aandacht van de Kamer te vestigen op die toestand die strijdig is met de kinderrechten (en met de rechten van hun gezinnen).

Er moet dringend een eind komen aan het weigeren van opvang aan minderjarige vreemdelingen die samen met hun gezin illegaal op het grondgebied verblijven en waarvan de staat van behoefte is vastgesteld.

Er moet een duurzame opvangoplossing komen voor alle begunstigden van de opvang. Die oplossing dient in overeenstemming te zijn met de menselijke waardigheid en de fundamentele rechten van de betrokkenen en dient, van zodra dat nodig is, toe te laten het hoofd te bieden aan een toestand van verzadiging van het netwerk.

20 november 2009 is de twintigste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag.

Officiële aanbeveling aan het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil)

Brussel, 29 juli 2009

OA 09/01: De Federale ombudsman beveelt Fedasil aan onmiddellijk een einde te maken aan zijn huidige praktijk die erin bestaat opvang te weigeren aan minderjarigen in staat van behoefte die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven.

De feiten

In juli 2009 heeft een Bosnisch gezin (ouders met twee kinderen) de tussenkomst van de federale Ombudsman gevraagd. Na de definitieve verwerping van hun asielaanvraag, kon het lokaal opvanginitiatief (LOI) dat het gezin huisvest, het gezin wettelijk niet langer opvangen en de Vederechter heeft het gezin tot ten laatste 1 augustus 2009 de tijd gegeven om de woning te verlaten. Fedasil heeft geweigerd om dit gezin op te vangen en roept hiervoor overmacht in. Fedasil heeft het gezin ook niet op een wachtlijst gezet en heeft verder aan het gezin meegedeeld dat het geen zin heeft zich aan te melden bij de dienst Dispatching om opgevangen te worden in een open centrum. Dit gezin dreigde dus vanaf 1 augustus 2009 zonder enige bijstand "op straat" terecht te komen.

Uit de ingezamelde gegevens blijkt dat Fedasil vanaf eind april 2009 een aantal keer geweigerd heeft om materiële opvang in een open centrum te verzekeren aan gezinnen met *"minderjarigen die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven en van wie de staat van behoeftigheid door een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is vastgesteld, wanneer de ouders niet in staat zijn om hun onderhoudsplicht na te komen"*¹. De opvangwet stelt dat aan die gezinnen de materiële hulp toegekend wordt in de federale opvangcentra. Het opvangnetwerk is echter (over)verzadigd en er zijn (bijna) geen opvangplaatsen vrij. Die situatie maakt volgens Fedasil overmacht uit waardoor Fedasil de personen niet langer kan opvangen die materiële hulp vragen krachtens het koninklijk besluit van 24 juni 2004 *tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan de minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft*.

In juli 2009 is de opvangcapaciteit van Fedasil nog altijd ontoereikend, ondanks een reeks maatregelen (de overbezetting van de federale centra, het opstarten van noodopvang, huisvesting in hotels, het versnellen van de uitstroom van bepaalde categorieën bewoners, de opening van 850 tijdelijke opvangplaatsen, het toekennen van financiële hulp aan de personen die hun asielaanvraag onder de oude procedure hebben ingediend, het beëindigen van de opvang van onderdanen van nieuwe EU-staten, enz.).

Fedasil kent die mensen thans slechts een opvangplaats toe wanneer een (uitvoerbare) rechterlijke beslissing Fedasil veroordeelt tot het verlenen van opvang². Fedasil heeft in

¹ Artikel 60 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, hierna "de opvangwet".

² Meerdere beschikkingen van de arbeidsrechtbank van Brussel bij hoogdringendheid gewezen op eenzijdig verzoekschrift veroordelen Fedasil tot het (blijven) opvangen van personen aan wie de opvang geweigerd was.

dezelfde zin aanvaard het gezin dat de hulp van de federale Ombudsman inriep een opvangplaats aan te bieden.

Uiteenzetting

In een arrest van 22 juli 2003 vonniste het Arbitragehof dat de wetsbepaling die de maatschappelijke dienstverlening door de OCMW's beperkt tot dringende medische zorgen³ een schending uitmaakte van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met de artikelen 2, 3, 24.1, 26 en 27 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De weerhouden schending bestaat volgens het Hof in zoverre dat de maatschappelijke dienstverlening ook geweigerd werd aan minderjarigen wiens ouders illegaal op het grondgebied verblijven terwijl de bevoegde overheden hebben vastgesteld dat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, het vaststaat dat de aanvraag betrekking heeft op onontbeerlijke uitgaven voor de ontwikkeling van het kind ten voordele van wie die dienstverlening wordt aangevraagd en het OCMW zich ervan vergewist dat de dienstverlening uitsluitend zal dienen om die uitgaven te dekken.

Artikel 2 van het Verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt dat de Staten die partij zijn bij dit Verdrag, de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid eerbiedigen en waarborgen zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind. »

Volgens artikel 3 van het Verdrag moeten « de belangen van het kind » de eerste overweging vormen bij alle maatregelen betreffende kinderen.

Artikel 24.1 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de Staten die partij zijn, het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor de behandeling van ziekte en het herstel van de gezondheid [erkennen]. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn of haar recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden.

Artikel 26.1 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de Staten die partij zijn, voor ieder kind het recht erkennen de voordelen te genieten van voorzieningen voor sociale zekerheid, met inbegrip van sociale verzekering, en de nodige maatregelen nemen om de algehele verwezenlijking van dit recht te bewerkstelligen in overeenstemming met hun nationale recht.

Ten slotte bepalen de paragrafen 1 tot 3 van artikel 27 van datzelfde Verdrag :

« 1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling van het kind.

³ Artikel 57, §2 van de *organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn* van 8 juli 1976.

2. De ouder(s) of anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind, hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen, naar vermogen en binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden, van de levensomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

3. De Staten die partij zijn, nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en met de middelen die hun ten dienste staan, passende maatregelen om ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind te helpen dit recht te verwezenlijken, en voorzien, indien de behoefte daaraan bestaat, in programma's voor materiële bijstand en ondersteuning, met name wat betreft voeding, kleding en huisvesting. »

De Belgische wetgever reageerde op het arrest van het Arbitragehof door het recht op opvang te bevestigen, eerst d.m.v. het koninklijk besluit van 24 juni 2004 *tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan de minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft*, vervolgens in de organieke wet op de OCMW's⁴ en in de opvangwet⁵. Betrokken gezinnen hebben recht op huisvesting, voedsel, toegang tot zorgen enz. die beantwoorden aan de vereisten van een correcte minimale levensstandaard, net zoals de andere categorieën van begunstigden van de opvangwet.

Fedasil roept de concrete onmogelijkheid om een opvangplaats te vinden in een federaal open centrum.

Los van de vraag of de voorwaarden voor overmacht vervuld zijn – die vraag wordt momenteel behandeld door de hoven en rechtbanken - is het onaanvaardbaar dat een Staat deze toestand inroept om zijn eigen inertie te dekken wanneer het gaat over de bescherming van grondrechten, en in het bijzonder over de rechten van het kind.

Zoals het Arbitragehof opmerkte, legt het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan de Belgische staat een bijzondere verplichting op tot bescherming van (minderjarige) kinderen, en derhalve van hun ouders, op wie in de eerste plaats de verantwoordelijkheid rust om ervoor te zorgen dat de levensomstandigheden aanwezig zijn die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

Voorts stelt artikel 8 van het Europese Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden dat éénieder recht heeft op de eerbiediging van zijn familie- en gezinsleven. Artikel 3 van hetzelfde verdrag verbiedt onmenselijke of vernederende behandelingen.

De weigering om gezinnen in illegaal verblijf op te vangen (hen louter “op straat achterlaten”) is strijdig met de opvangwet en de internationale normen. Er bestaat geen rechtvaardigingsgrond voor de loutere weigering om deze gezinnen op te vangen. Het tijdelijk

⁴ Artikel 57, §2 werd gewijzigd door de wet van 27 december 2005: de taak van het OCMW wordt beperkt tot het vaststellen van de staat van behoeftigheid doordat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, wanneer het gaat om een vreemdeling jonger dan 18 jaar die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft. De maatschappelijke hulp wordt beperkt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind en wordt uitsluitend verstrekt in een federaal opvangcentrum overeenkomstig de voorwaarden en nadere regels bepaald door de Koning. De aanwezigheid in het opvangcentrum van de ouders of van de personen die het ouderlijk gezag over het kind daadwerkelijk uitoefenen, wordt gewaarborgd.)

⁵ Artikel, 6, §2 : het recht op materiële hulp geldt eveneens voor de personen bedoeld in artikel 60 van deze wet.

niet in staat zijn om aan die kinderen de verplichte bijstand te verlenen in de vorm die door de Belgische wetgever werd gekozen (opvang van het gezin in een federaal open centrum), rechtvaardigt niet dat er geen enkele vorm van bijstand wordt aangeboden, in het bijzonder wat de huisvesting, het voedsel, de kleding en de medische zorgen betreft. Fedasil moet, in voorkomend geval, bijstand aanbieden in een andere vorm dan degene die in de Belgische wet vastligt en die voldoet aan de vereisten van de bijzondere bescherming van kinderen die vastliggen in hogere internationale rechtsnormen.

In de huidige stand van de wetgeving behoort het noch Fedasil noch de voogdijminister toe om een categorie van begunstigen het recht op opvang te ontzeggen om het tekort aan opvangplaatsen aan te pakken. De beslissing om geen illegale families met kinderen wiens staat van behoefte door een OCMW werd vastgesteld meer op te vangen maakt een machtsoverschrijding uit en voert een discriminatie in tussen de begunstigen van de opvangwet.

Fedasil moet onmiddellijk een einde maken aan het weigeren van opvang aan minderjarigen in staat van behoefte die met hun ouder illegaal op het grondgebied verblijven.

De federale ombudsmannen

Catherine De Bruecker

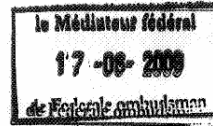

Guido Schuermans

Antwoord van de Directeur-generaal van Fedasil van 14 augustus 2009

14 AOUT 2009

► **contact**
Service Juridique

Madame Catherine De Bruecker
Monsieur Guido Schuermans
Médiateurs fédéraux

► **tel.** +32 02 213 44 08

► **fax** +32 02 213 44 02

► **e-mail**

Rue Ducale 43
1000 BRUXELLES

► **votre référence:** 09GN1980/DC

► **notre référence:**

► **annexe(s):**

► **Concerne :** Votre recommandation officielle du 29 juillet 2009

Madame la Médiatrice fédérale,
Monsieur le Médiateur fédéral,

Nous avons pris connaissance de votre recommandation officielle du 29 juillet dernier relative à l'accueil des mineurs en état de besoin séjournant illégalement avec leur famille sur le territoire.

Conscients que le refus d'accueillir ces familles depuis la fin du mois d'avril place celles-ci, et en particulier les enfants, dans une situation de grande précarité, force est de constater que nous sommes toujours, à l'heure actuelle, dans l'impossibilité concrète de leur fournir un hébergement et ce, faute de places suffisantes disponibles.

En effet, outre notamment la sur-occupation des structures d'accueil, la création de places d'urgence supplémentaires et la récente décision du Conseil des ministres du 17/07/2009 de mettre à la disposition de Fedasil trois bâtiments susceptibles d'accueillir les deux demandeurs d'asile, plus de 900 demandeurs d'asile sont à ce jour hébergés à l'hôtel.

Afin de trouver une solution structurelle à la problématique de l'accueil des mineurs étrangers séjournant illégalement avec leur famille sur le territoire, notre Secrétaire d'État, Monsieur Philippe Courard, nous a chargé d'élaborer une proposition de modification de la loi du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers en vue de prévoir un trajet d'accueil spécifique pour ce groupe cible.

Nous ne manquerons pas de vous en tenir informés.

Il va de soi que si entre-temps la situation de crise actuelle prend fin, les familles seront à nouveau accueillies dans le réseau.

Nous vous prions de croire, Madame la Médiatrice fédérale, Monsieur le Médiateur fédéral, en l'assurance de nos sentiments distingués.

Isabelle Kuntziger
Directrice générale

Rue des Chartreux 21 ► B-1000 Bruxelles ► tél. +32 2 213 44 11 ► fax +32 2 213 44 22 ► e-mail: info@fedasil.be ► www.fedasil.be

Vertaling

Betreft : Uw officiële aanbeveling van 29 juli 2009

Mevrouw de Federale ombudsvrouw
Mijnheer de Federale ombudsman

Wij hebben kennis genomen van uw officiële aanbeveling van 29 juli II. betreffende de opvang van minderjarigen in staat van behoefte die illegaal met hun gezin op het grondgebied verblijven.

Hoewel wij er ons van bewust zijn dat de weigering om deze gezinnen sinds eind april op te vangen, die gezinnen en de kinderen in het bijzonder, in een heel preciaire situatie plaatst, moeten wij vaststellen dat wij vandaag nog steeds in de concrete onmogelijkheid zijn om hen huisvesting te verschaffen bij gebrek aan voldoende beschikbare plaatsen.

Naast ondermeer de overbezetting van de opvangstructuren, de creatie van bijkomende noodopvangplaatsen en de recente beslissing van de Ministerraad van 17/07/2009 om drie gebouwen ter beschikking te stellen van Fedasil om asielzoekers op te vangen, zijn vandaag inderdaad meer dan 900 asielzoekers gehuisvest in een hotel.

Om een structurele oplossing te vinden voor het probleem van de opvang van minderjarige vreemdelingen die met hun gezin illegaal op het grondgebied verblijven, heeft onze Staatssecretaris, de heer Philippe Courard ons de opdracht gegeven een voorstel uit te werken tot wijziging van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen met als doel te voorzien in een specifiek opvangtraject voor deze doelgroep.

Wij zullen u hiervan op de hoogte houden.

Het spreekt voor zich dat indien de huidige crisissituatie intussen zou eindigen, de gezinnen opnieuw opgevangen zullen worden in het netwerk.

Hoogachtend

Officiële aanbeveling aan de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding

Brussel, 31 juli 2009

OA 09/02: De Belgische Staat moet alle begunstigen van de opvangwet, zonder discriminatie, te allen tijde en in alle omstandigheden een opvang verzekeren die in overeenstemming is met de grondrechten en de menselijke waardigheid. Aangezien het opvangnetwerk momenteel verzaaid is, moeten onmiddellijk de nodige maatregelen genomen worden – voldoende mensen en materiële middelen vrijmaken of een adequate wettelijke voorziening treffen – opdat Fedasil te allen tijde zijn opdracht tot opvang correct zou kunnen uitvoeren voor alle begunstigen van de opvangwet. In afwachting dat deze maatregelen het verwachte effect sorteren, kan de Staat zich niet verschuilen achter de verzaaiding van het opvangnetwerk om bepaalde begunstigen de opvang te ontfangen. De Staat moet er voor instaan dat, wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden, het wettelijk afwijkend mechanisme dat voor asielaanvragers voorzien is in de opvangwet ten volle effect sorteert, en dit om te garanderen dat elke begunstigde van de opvang de bijstand krijgt die nodig is om in zijn fundamentele behoeften te kunnen voorzien.

De feiten

De federale Ombudsman werd ertoe gebracht om een onderzoek in te stellen naar de weigering om bepaalde personen op te vangen wegens de verzaaiding van het opvangnetwerk van asielzoekers en andere categorieën van begunstigen. In juli 2009 heeft een Bosnisch gezin (ouders met twee kinderen) de tussenkomst van de federale Ombudsman gevraagd. Na de definitieve verwerping van hun asielaanvraag, kon het lokaal opvanginitiatief (LOI) dat het gezin huisvest, het gezin wettelijk niet langer opvangen en de Vederechter heeft het gezin tot ten laatste 1 augustus 2009 de tijd gegeven om de woning te verlaten. Fedasil heeft geweigerd om dit gezin op te vangen en roept hiervoor overmacht in. Fedasil heeft het gezin ook niet op een wachtlijst gezet en heeft verder aan het gezin meegedeeld dat het geen zin heeft zich aan te melden bij de dienst Dispatching om opgevangen te worden in een open centrum. Dit gezin dreigde dus vanaf 1 augustus 2009 zonder enige bijstand “op straat” terecht te komen. Gevolg gevend aan de tussenkomst van de federale Ombudsman heeft Fedasil het gezin op 28 juli 2009 opgevangen in een van zijn centra.

Uit de ingezamelde gegevens blijkt dat Fedasil vanaf eind april 2009 een aantal keer geweigerd heeft om materiële opvang in een open centrum te verzekeren aan gezinnen met “*minderjarigen die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven en van wie de staat van behoeftigheid door een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is vastgesteld, wanneer de ouders niet in staat zijn om hun onderhoudsplicht na te komen*”⁶. De opvangwet stelt dat aan die gezinnen de materiële hulp toegekend wordt in de federale opvangcentra. Het opvangnetwerk is echter (over)verzaaid en er zijn (bijna) geen opvangplaatsen vrij. Die situatie maakt volgens Fedasil overmacht uit waardoor Fedasil de personen niet langer kan opvangen die materiële hulp vragen krachtens het koninklijk besluit van 24 juni 2004 tot

⁶ Artikel 60 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, hierna “de opvangwet”.

bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan de minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft.

In juli 2009 is de opvangcapaciteit van Fedasil nog altijd ontoereikend, ondanks een reeks maatregelen (de overbezetting van de federale centra, het opstarten van noodopvang, huisvesting in hotels, het versnellen van de uitstroom van bepaalde categorieën bewoners, de opening van 850 tijdelijke opvangplaatsen, het toekennen van financiële hulp aan de personen die hun asielaanvraag onder de oude procedure hebben ingediend, het beëindigen van de opvang voor de onderdanen van nieuwe EU-staten, enz.).

Intussen worden de andere categorieën begunstigden (asielzoekers voor het grootste deel) ook geconfronteerd met de verzadiging van het netwerk. Wanneer de dienst Dispatching geen vrije plaats vindt voor die mensen worden ook zij op straat gelaten. Fedasil ging zo ver om zijn dienst Dispatching te sluiten tussen 8 en 13 juli 2009.

De toestand deed zich in de maand juli vier keer voor, namelijk op 8, 9, 10 en 22 juli 2009, en betrof in het totaal 97 personen.

In de eerste drie gevallen hebben de betrokkenen uiteindelijk een opvangplaats in het netwerk gekregen als gevolg van collectieve gerechtelijke procedures. In het laatste geval hebben de 20 betrokkenen een opvangplaats gekregen de dag nadat ze zich aangeboden hadden.

Uiteenzetting

A. De minderjarigen in staat van behoefte die met hun ouders illegaal op het grondgebied verblijven

A.1. In een arrest van 22 juli 2003 vonniste het Arbitragehof dat de wetsbepaling die de maatschappelijke dienstverlening door de OCMW's beperkt tot dringende medische zorgen⁷ een schending uitmaakte van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met de artikelen 2, 3, 24.1, 26 en 27 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De weerhouden schending bestaat volgens het Hof in zoverre dat de maatschappelijke dienstverlening ook geweigerd werd aan minderjarigen wiens ouders illegaal op het grondgebied verblijven terwijl bevoegde overheden hebben vastgesteld dat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, dat vaststaat dat de aanvraag betrekking heeft op onontbeerlijke uitgaven voor de ontwikkeling van het kind ten voordele van wie die dienstverlening wordt aangevraagd en het OCMW zich ervan vergewist dat de dienstverlening uitsluitend zal dienen om die uitgaven te dekken.

A.2. Artikel 2 van het Verdrag inzake de rechten van het kind bepaalt dat de Staten die partij zijn bij dit Verdrag, de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid eerbiedigen en waarborgen zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te

⁷ Artikel 57, §2 van de *organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn* van 8 juli 1976.

waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Volgens artikel 3 van het Verdrag moeten « de belangen van het kind » de eerste overweging vormen bij alle maatregelen betreffende kinderen.

Artikel 24.1 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de Staten die partij zijn, het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor de behandeling van ziekte en het herstel van de gezondheid [erkennen]. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn of haar recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden.

Artikel 26.1 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de Staten die partij zijn, voor ieder kind het recht erkennen de voordelen te genieten van voorzieningen voor sociale zekerheid, met inbegrip van sociale verzekering, en de nodige maatregelen nemen om de algehele verwezenlijking van dit recht te bewerkstelligen in overeenstemming met hun nationale recht.

Ten slotte bepalen de paragrafen 1 tot 3 van artikel 27 van datzelfde Verdrag :

« 1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van ieder kind op een levensstandaard die toereikend is voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling van het kind.

2. De ouder(s) of anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind, hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen, naar vermogen en binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden, van de levensomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

3. De Staten die partij zijn, nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en met de middelen die hun ten dienste staan, passende maatregelen om ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind te helpen dit recht te verwezenlijken, en voorzien, indien de behoefte daaraan bestaat, in programma's voor materiële bijstand en ondersteuning, met name wat betreft voeding, kleding en huisvesting. »

A.3. De Belgische wetgever reageerde op het arrest van het Arbitragehof door een recht op opvang te bevestigen, eerst d.m.v. het koninklijk besluit van 24 juni 2004 *tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan de minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft*, vervolgens in de organieke wet op de OCMW's⁸ en in de opvangwet⁹. Betrokken gezinnen hebben recht op huisvesting, voedsel, toegang tot zorgen enz. die

⁸ Artikel 57, §2 werd gewijzigd door de wet van 27 december 2005: de taak van het OCMW wordt beperkt tot het vaststellen van de staat van behoeftigheid doordat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, wanneer het gaat om een vreemdeling jonger dan 18 jaar die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft. De maatschappelijke hulp wordt beperkt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind en wordt uitsluitend verstrekt in een federaal opvangcentrum overeenkomstig de voorwaarden en nadere regels bepaald door de Koning. De aanwezigheid in het opvangcentrum van de ouders of van de personen die het ouderlijk gezag over het kind daadwerkelijk uitoefenen, wordt gewaarborgd.)

⁹ Artikel, 6, §2 : het recht op materiële hulp geldt eveneens voor de personen bedoeld in artikel 60 van deze wet.

beantwoorden aan de vereisten van een minimale levensstandaard, zoals de andere categorieën van begunstigden van de opvangwet.

- A.4. Fedasil roept de concrete onmogelijkheid in om een opvangplaats te vinden in een federaal open centrum.

Los van de vraag of de voorwaarden voor overmacht vervuld zijn – die vraag wordt momenteel behandeld door de hoven en rechtbanken - is het onaanvaardbaar dat een Staat deze toestand inroept om zijn eigen inertie te dekken wanneer het gaat om de bescherming van grondrechten, en in het bijzonder om de rechten van het kind.

Zoals het Arbitragehof opmerkte, legt het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan de Belgische staat een bijzondere beschermingsplicht op ten opzichte van (minderjarige) kinderen, en dus hun ouders, op wie in de eerste plaats de verantwoordelijkheid rust om ervoor te zorgen dat de levensomstandigheden aanwezig zijn die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

Voorts stelt artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden dat éénieder recht heeft op de eerbiediging van zijn familie- en gezinsleven. Artikel 3 van hetzelfde verdrag verbiedt onmenselijke of vernederende behandelingen.

- A.5. De weigering om gezinnen in illegaal verblijf op te vangen (hen louter “op straat achterlaten”) is strijdig met de opvangwet en die internationale normen. Er bestaat geen rechtvaardigingsgrond voor de loutere weigering van opvang van gezinnen. Het tijdelijk niet in staat zijn om de bijstand te bieden aan die kinderen in de vorm die door de Belgische wetgever werd gekozen (opvang van het gezin in een federaal open centrum), rechtvaardigt niet dat er geen enkele vorm van bijstand wordt aangeboden, in het bijzonder wat de huisvesting, het voedsel, de kleding en de medische zorgen betreft. Fedasil moet, in voorkomend geval, bijstand aanbieden in een andere vorm dan degene die in de Belgische wet vastligt en die voldoet aan de vereisten van de bijzondere bescherming van kinderen die vastliggen in hogere internationale rechtsnormen.

- A.6. Vanzelfsprekend mag de weerhouden oplossing niet tot gevolg hebben dat andere begunstigden van de opvang zonder menswaardige opvang komen te staan. In de huidige stand van de wetgeving behoort het noch Fedasil noch de voogdijminister toe om een categorie van begunstigden het recht op opvang te ontzeggen om het tekort aan opvangplaatsen aan te pakken. De beslissing om geen illegale families met kinderen wiens staat van behoefte door een OCMW werd vastgesteld meer op te vangen maakt een machtsoverschrijding uit en voert een discriminatie in tussen de begunstigden van de opvangwet.

Op 29 juli 2009 heeft de federale Ombudsman aan Fedasil een officiële aanbeveling gedaan waarin hij Fedasil vraagt om onmiddellijk een einde te maken aan zijn huidige praktijk die erin bestaat opvang te weigeren aan minderjarigen in staat van behoefte die illegaal met hun ouders op het grondgebied verblijven.

B. De asielzoekers

B.1. De Europese Richtlijn van 27 januari 2003 tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten kadert in het opzet om een gemeenschappelijk Europese asielregeling uit te werken die gestoeld is op een volledige en niet-restrictieve toepassing van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951¹⁰. Door voor de opvang van asielzoekers minimumnormen vast te leggen voor een levensstandaard die volstaat om hun gezondheid te verzekeren en bestaansmiddelen te waarborgen, wil de richtlijn de garantie bieden dat de menselijke waardigheid ten volle wordt geëerbiedigd.

De richtlijn bepaalt dat wanneer de hulp in natura¹¹ wordt verstrekt, de huisvesting kan gebeuren in opvangcentra die een toereikend huisvestingsniveau bieden en/of in particuliere huizen, appartementen, hotels of andere voor de huisvesting van asielzoekers aangepaste ruimten. De Belgische opvangwet vertaalt die verplichting als een opvang in twee stappen, eerst in een open centrum en vervolgens eventueel in een lokaal opvanginitiatief (LOI). De richtlijn stelt dat de asielzoekers aanspraak moeten kunnen maken op materiële opvang vanaf het ogenblik dat zij hun asielaanvraag indienen. Wanneer de beschikbare huisvestingscapaciteit tijdelijk uitgeput is, mogen de lidstaten voor een zo kort mogelijke redelijke termijn afwijken van de normale opvangvoorzieningen¹². Ook die afwijkende voorzieningen moeten in elk geval de basisbehoeften dekken.

Het niet aanbieden van bijstand is derhalve strijdig met de Europese Richtlijn en de internationale normen ter bescherming van kandidaat vluchtelingen.

B.2. Fedasil heeft de opdracht om de materiële bijstand te verlenen en daartoe een verplichte plaats van inschrijving aan de asielzoekers toe te wijzen (de code 207)¹³, in principe een open centrum. De opvangwet¹⁴ geeft Fedasil evenwel de mogelijkheid om in bijzondere omstandigheden geen verplichte plaats van inschrijving toe te wijzen. Uit de memorie van toelichting¹⁵ bij de wet blijkt dat de verzaaiing van het opvangnetwerk inderdaad kan beschouwd worden als een bijzondere omstandigheid die het niet toewijzen van een verplichte plaats van inschrijving mogelijk maakt. Volgens dezelfde memorie van toelichting wordt de bevoegdheid voor de toekenning van steun in dat geval vastgesteld overeenkomstig artikel 2, §5 van de OCMW wet van 2 april 1965 dat bepaalt dat het OCMW bevoegd is van de gemeente waar de persoon die steun behoeft, is ingeschreven in het wachtregister of het vreemdelingenregister. Bij gebrek aan adres en aan de code 207 worden de net aangekomen asielaanvragers ingeschreven op het adres van de dienst Vreemdelingenzaken in 1000 Brussel. Het OCMW van Brussel is dus bevoegd.

B.3. In april 2009 heeft Fedasil die bepaling gedurende een paar dagen toegepast maar is daar op vraag van de voogdijminister onmiddellijk mee gestopt. De hiervoor

¹⁰ Aangevuld bij het Protocol van New York van 31 januari 1967.

¹¹ In tegenstelling tot een financiële tegemoetkoming.

¹² De wetgever maakte van deze mogelijkheid gebruik om de noodopvang te regelen in artikel 18 van de Opvangwet.

¹³ Artikelen 10 en 56, §2, 3° van de opvangwet.

¹⁴ Artikel 11, §3 *in fine* van de opvangwet.

¹⁵ *Gedr. St.*, Kamer, 2005-2006, nr. 51 2565/001, 23-24.

opgegeven reden is het vermijden van een aanzuigeffect dat verbonden is aan het verlenen van financiële hulp aan net aangekomen asielzoekers.

Sindsdien neemt Fedasil formeel geen beslissing van niet-toewijzing meer. Toen het agentschap in juli 2009 vier keren geen opvangplaats kon vinden voor de asielaanvragers die zich bij zijn dienst Dispatching aanboden, heeft het zich ertoe beperkt *de facto* geen plaats van inschrijving toe te kennen zonder aan de betrokkenen ook maar de minste informatie te verstrekken over de wettelijke gevolgen van deze niet-toewijzing.

In dergelijke omstandigheden blijven de asielzoekers die geen juridische procedure aanspannen, verstoken van enige adequate informatie die hen instaat stelt zich tot een OCMW te wenden om bijstand te krijgen.

Die houding is niet alleen onwettig maar ook strijdig met de vereisten van administratieve transparantie. Ze draagt bij tot het ontstaan van een breuk in het gewettigd vertrouwen dat mensen in de overheid moeten kunnen stellen.

Besluit

In een rechtsstaat mag de last van de verzadiging van het opvangnetwerk niet gelegd worden bij de begunstigden van de opvang, in 't bijzonder de meest kwetsbaren onder hen, noch bij de opvanginstanties. De effectieve uitoefening van het recht op opvang in overeenstemming met de grondrechten en de menselijke waardigheid mag niet afhangen van het instellen van een rechterlijke procedure of van een politieke beslissing van de Regering, noch van de tijd die nodig is voor de implementatie van dergelijke beslissing.

Er bestaat een wettelijk mechanisme dat waarborgt dat – ook in bijzondere omstandigheden zoals de verzadiging van het "primaire opvangnetwerk" – de asielaanvragers de bijstand krijgen die nodig is om een leven te leiden in overeenstemming met de menselijke waardigheid. Dit mechanisme moet ten volle effect sorteren wanneer Fedasil niet in staat is om een opvangplaats toe te wijzen.

De begunstigden van de opvang waarvoor geen alternatief voorhanden is voor de materiële opvang in een centrum moeten in alle omstandigheden opgevangen worden.

De federale ombudsmannen

Catherine De Bruecker

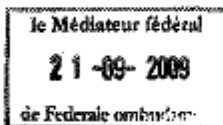

Guido Schuermans

Antwoord van de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding van 17 september 2009

LE SECRETAIRE D'ETAT A L'INTEGRATION SOCIALE ET A LA LUTTE CONTRE LA PAUVRETE
DE STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN ARMOEDEBESTRIJDING

Madame Catherine De Bruecker
Monsieur Guido Schuermans
Médiateurs fédéraux
Rue Ducale 43

1000 BRUXELLES

Bruxelles, le 17 septembre 2009

N/Réf. : PhC/JNU/MH/2009-2506

Concerne : Recommandation officielle du 31 juillet 2009

Madame, Monsieur, les Médiateurs fédéraux,

J'ai pris connaissance de la recommandation officielle qu'en tant que Médiateurs fédéraux, vous m'avez adressé le 31 juillet dernier. Je souhaite vous assurer de toute l'attention consacrée à la situation de crise que traversent Fedasil et l'ensemble du secteur de l'accueil.

Je constate avec vous la situation de crise dans laquelle se trouvent les dispositifs d'accueil découlant de la loi du 12 janvier 2007, compte-tenu de l'affluence importante des demandes d'asile constatées depuis le mois de mai 2008. En effet, pour le mois de mai 2009, on note une augmentation de 23% des demandes d'asile par rapport à mai 2008. Les sorties du réseau d'accueil n'arrivent pas à compenser les entrées puisqu'on observe, actuellement, un solde positif de l'ordre de 400 à 500 personnes par mois.

La problématique du manque de places pour l'accueil des mineurs en état de besoin séjournant illégalement avec leur famille sur le territoire s'inscrit également dans ce contexte de crise, que nous espérons transitoire et pour lequel des pistes de solutions (notamment l'augmentation de la capacité d'accueil d'urgence) sont mises en œuvre. Je réitère ma volonté de remédier à cette situation que j'estime inadmissible dans un Etat partie à la Convention relative aux droits de l'enfant. J'ai à ce titre chargé Fedasil d'élaborer des propositions de modifications de la loi accueil du 12 janvier 2007 en vue d'élaborer un trajet d'accueil spécifique pour ces mineurs et leurs parents, dans le stricte cadre du respect de leurs droits consacrés par les Instruments Internationaux.

Plus immédiatement, afin de pouvoir honorer dans les meilleurs délais ce devoir de protection particulier des enfants mineurs et d'assurer un accueil à tous les bénéficiaires de l'accueil tels que définis par la loi du 12 janvier 2007 sans distinction, plusieurs nouvelles mesures opérationnelles ont été prises et soutenues politiquement depuis le début du mois de juillet. En effet, les prévisions de Fedasil jusqu'à la fin 2009 démontrent la nécessité d'ouvrir de l'ordre de 1200 nouvelles places.

Rue Ernest Blérotstraat 1 - B-1070 Brussel-Bruxelles • T : 02/38.29.11 • F : 02/38.29.00
E-mail : courard@minsoc.fed.be

.be

Gouvernement fédéral
Federale regering

**LE SECRÉTAIRE D'ÉTAT A L'INTÉGRATION SOCIALE ET A LA LUTTE CONTRE LA PAUVRETE
DE STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN ARMOEDEBESTRIJDING**

- Sur base d'une décision du Conseil des ministres, un groupe de travail rassemblant des représentants des différents Ministres compétents a été mis sur pied en vue d'identifier des bâtiments appartenant à l'Etat. De nouvelles places ont déjà pu s'ouvrir (par exemple à Florennes) et je souhaite que d'autres places puissent également être ouvertes sur de nouveaux sites.
- Une instruction en vue de l'identification d'éventuelles possibilités d'extension des structures d'accueil existantes, tant fédérales que chez les partenaires, a été envoyée à l'Agence ; l'identification de nouvelles places en ILA (Initiative locales d'accueil) et de sites appartenant à des propriétaires privés a été réalisée par l'Agence ainsi qu'une budgétisation des moyens nécessaires.
- J'ai rencontré tous les partenaires de l'accueil afin de les sensibiliser aux instructions de Fedasil en vue d'une augmentation des sorties des personnes du réseau d'accueil lorsqu'elles bénéficient de la mesure de modification du code 207 initiée par la Ministre Marie Arena.

Au niveau politique, je dois vous dire que je m'inscris pleinement dans l'initiative de coordination des matières Asile/Accueil menée par le Premier Ministre et souhaite débloquer les moyens humains et matériels suffisants afin de permettre à l'Agence d'exercer sa mission et ce, en accord avec l'ensemble du gouvernement puisque cette question s'inscrit dans un contexte budgétaire particulier qui doit être pris en considération. Dans ce contexte de bonne collaboration, j'ai rencontré le Secrétaire d'Etat à l'Asile et l'Immigration en vue de faciliter les mesures d'identification de dossiers susceptibles de s'inscrire positivement dans les instructions de régularisation du 18 juillet 2009. J'ai également demandé au Ministre en charge du Budget au Gouvernement une majoration du budget de Fedasil en vue de l'ouverture de plus de 5000 places d'accueil en 2010.

S'agissant de l'activation du mécanisme automatique prévu à l'article 11 de la loi accueil, mécanisme qui, comme vous l'indiquez dans votre recommandation, vise à garantir les droits des bénéficiaires en cas de circonstances particulières telles la saturation du « réseau d'accueil primaire », je tiens à souligner qu'en raison sans doute d'une crainte d'appel d'air, il n'y a à ce stade aucun consensus gouvernemental qui permettrait l'ouverture de l'aide financière aux demandeurs d'asile primo-arrivants. Afin de stimuler l'autonomie des demandeurs d'asile et leur sortie de l'aide matérielle, j'inviterai les partenaires du gouvernement à reprendre les travaux de préparation de l'arrêté royal « Cumul revenus professionnel et aide matérielle ». Cette nouvelle disposition légale permettra de transposer la directive européenne qui prévoit l'accès aux demandeurs d'asile au marché de l'emploi. Avec la modification du dispositif d'accueil pour les demandeurs d'asile multiples, ces mesures libèreront, je le souhaite, de nouvelles places à mettre à disposition de tous les bénéficiaires de l'accueil.

Pour conclure, je souhaite vous assurer de la mise en œuvre de toutes mesures possibles afin de remédier à la problématique de l'accueil de bénéficiaires de la loi sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers. Je tiens à vous remercier de votre collaboration constructive dans le cadre de cette investigation et me tiens à votre disposition pour toute éventuelle question ultérieure liée à la crise de l'accueil.

Veillez croire, Madame, Monsieur, les Médiateurs fédéraux, à l'assurance de ma considération distinguée.

Philippe COURARD

Princ Ernest Békrobsstraat 1 – B 1070 Brussel-Bruelles • T : 02/238.28.11 • F 02/238.28.00
E mail : courard@minsoc.fed.be

.be

Vertaling

Betreft : Officiële aanbeveling van 31 juli 2009

Mevrouw, Mijnheer, de federale ombudsmannen

Ik heb kennis genomen van de officiële aanbeveling die u als federale ombudsmannen aan mij heeft gericht op 31 juli ll. Ik wil u ervan verzekeren dat de crisissituatie die Fedasil en de hele opvangsector doormaken, alle aandacht krijgt.

Ik stel met u vast dat de opvangvoorzieningen zoals bepaald in de wet van 12 januari 2007, zich in een crisissituatie bevinden, rekening houdend met een belangrijke toevloed van asielaanvragen sinds mei 2008. Voor de maand mei 2009 was er inderdaad sprake van een stijging met 23% van het aantal asielaanvragen in vergelijking met mei 2008. De uitstroom uit het opvangnetwerk is onvoldoende om de instroom te compenseren aangezien er momenteel sprake is van een positief saldo in de orde van 400 tot 500 personen per maand.

De problematiek van het plaatsgebrek voor de opvang van de minderjarigen in staat van behoefte die met hun gezin illegaal op het grondgebied verblijven moet eveneens geplaatst worden in de context van deze crisis waarvan wij hopen dat ze van voorbijgaande aard is en waarvoor reeds pistes voor oplossingen zijn uitgewerkt (ondermeer de verhoging van de capaciteit van de noodopvang). Ik herhaal dat ik een oplossing wil vinden voor deze situatie waarvan ik meen dat ze onaanvaardbaar is in een staat die partij is bij het Kinderrechtenverdrag. Ik heb in dat verband Fedasil opdracht gegeven om voorstellen uit te werken tot aanpassing van de wet van 12 januari 2007 met als doel een specifiek opvangtraject uit te werken voor deze minderjarigen en hun ouders, met respect van hun rechten zoals die in de internationale normen zijn vastgelegd.

Meer op korte termijn werden sinds begin juli een aantal operationele maatregelen genomen en politiek ondersteund om zo snel mogelijk tegemoet te kunnen komen aan deze bijzondere plicht tot bescherming van minderjarige kinderen en om zonder onderscheid de opvang te kunnen garanderen aan alle begunstigden van de opvang zoals bepaald in de wet van 12 januari 2007. Op basis van de vooruitzichten van Fedasil tot eind 2009, zullen inderdaad ongeveer 1200 nieuwe plaatsen geopend moeten worden.

- Op basis van een beslissing van de Ministerraad werd een werkgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende bevoegde ministers om op zoek te gaan naar gebouwen die toebehoren aan de staat. Nieuwe plaatsen konden reeds geopend worden (bijvoorbeeld in Florennes) en ik hoop dat nog andere plaatsen geopend zullen kunnen worden op nieuwe sites.
- Naar het Agentschap werd een instructie gestuurd om na te gaan welke de eventuele uitbreidingsmogelijkheden zijn van de bestaande opvangstructuren, zowel de federale als die van de partners; het Agentschap identificeerde nieuwe plaatsen in LOI's (locale opvanginitiatieven) en sites die toebehoren aan privé eigenaars, het maakte ook een budgettering van de noodzakelijke middelen.

- Ik heb een ontmoeting gehad met alle opvangpartners om hen te sensibiliseren voor de instructies van Fedasil, die tot doel hebben de uitstroom uit het netwerk te verhogen van de personen die genieten van de maatregel tot wijziging van de code 207, die werd genomen door Minister Marie Arena.

Wat het politiek niveau betreft, moet ik u meedelen dat ik mij volledig aansluit bij het initiatief van de Eerste Minister om de materies Asiel/Opvang te coördineren en dat ik voldoende menselijke en materiele middelen wil vrijmaken om het Agentschap toe te laten haar opdracht uit te voeren. Dit in akkoord met de hele regering aangezien deze vraag kadert in een specifieke budgettaire context waarmee rekening moet worden gehouden. In deze context van goede samenwerking heb ik een ontmoeting gehad met de Staatssecretaris voor Migratie- en Asielbeleid om de identificatie te vergemakkelijken van de dossiers die mogelijk beantwoorden aan de regularisatie instructies van 18 juli 2009. Ik heb eveneens de Minister van Begroting gevraagd om een verhoging van het budget van Fedasil met het oog op de opening van meer dan 5000 opvangplaatsen in 2010.

Wat betreft de activering van het automatisch mechanisme bepaald in artikel 11 van de Opvangwet dat, zoals u aangeeft in uw aanbeveling, bedoeld is om de rechten van de begunstigden te garanderen in bijzondere omstandigheden zoals de verzadiging van het "primaire opvangnetwerk", houd ik eraan te benadrukken dat ongetwijfeld wegens de angst voor een aanzuigeffect, er op dit ogenblik binnen de regering geen enkele consensus is die het toekennen van financiële hulp aan net toegekomen asielzoekers zou mogelijk maken. Om de autonomie van de asielzoekers en hun uitstroom uit de materiële hulp te bevorderen, zal ik de regeringspartners uitnodigen om de voorbereidende werken van het koninklijk besluit betreffende de cumul van professionele inkomsten en materiële hulp, terug op te nemen. Deze nieuwe wettelijke bepaling zal toelaten om de Europese richtlijn om te zetten die voorziet in de toegang van de asielzoekers tot de arbeidsmarkt. Ik hoop dat deze maatregelen, samen met de aanpassing van de opvangvoorziening voor meervoudige asielaanvragers, nieuwe plaatsen zullen vrijmaken die kunnen ter beschikking gesteld worden van alle begunstigden van de opvang.

Tot besluit wil ik u verzekeren dat alle mogelijke maatregelen genomen worden om een oplossing te vinden voor de problematiek van de opvang voor de begunstigden van de opvang bedoeld in de wet betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen. Ik houd eraan u te bedanken voor uw constructieve medewerking in het kader van dit onderzoek en blijf ter beschikking voor alle eventuele verdere vragen verbonden aan de opvangcrisis.

Hoogachtend

Philippe COURARD

de federale **Ombudsman**

Hertogsstraat 43

1000 Brussel

T.: 02 289 27 27

0800 99 962

F.: 02 289 27 28

E.: info@federaalombudsman.be

www.federaalombudsman.be